

**Przeżycia 5-letnie chorych na
nowotwory złośliwe
w woj. dolnośląskim.
Zmiany w dwudziestoleciu 1985-2004,
porównanie z Polską i Europą**

Przygotował Jerzy Błaszczyk

w ramach prac Komitetu ds. Epidemiologii:

Beata Hawro,

Maria Wolny-Łątka,

Jerzy Błaszczyk,

Piotr Hudziec,

Bartłomiej Szynglarewicz

Dolnośląskie Centrum Onkologii we Wrocławiu, sierpień 2010

Analizie poddano 51.693 zachorowań dotyczących chorych na nowotwory złośliwe z lat 2000-2004, dane przygotowano zgodnie ze standardem i metodyką europejskiego badania EUROCARE.

Weryfikacja w Biurze Ewidencji Ludności po pięciu latach w 2010 roku pozwoliła określić *vital status* (żyje lub data zgonu) 50.657 chorych. Straconych z obserwacji zostało 1.036 osób (2%).

Przeżycia względne (relative survival) = uwzględniające tablice dalszego trwania życia w zależności od wieku w chwili stwierdzenia nowotworu.

Poniższa tabela pokazuje pełne dane wartości względnych przeżyć 5-letnich dla wszystkich dolnośląskich nowotworów oraz wybranych umiejscowień dla obu płci z lat 1985-2004 w 5-letnich okresach.

Pokazano także trendy liniowe zmian.

Umiejscowienie	Mężczyźni					Kobiety				
	1985 -89	1990 -94	1995 -99	2000 -04	Trend 5-letni	1985 -89	1990 -94	1995 -99	2000 -04	Trend 5-letni
Warga, jama ustna i gardło (C00-14)	48,0	39,1	34,6	32,9	-5,0%	53,7	55,5	57,2	52,7	-0,1%
Część ustna gardła (C09-10)	21,3	24,1	20,0	25,4	+0,8%	43,8	50,7	49,3	47,2	+0,9%
Przełyk (C15)	5,7	5,7	5,4	6,4	+0,2%	14,7	9,2	10,7	7,7	-2,0%
Żołądek (C16)	10,5	11,5	14,1	14,0	+1,3%	13,8	15,3	17,2	18,9	+1,7%
Okreźnica (C18)	26,8	36,0	41,2	45,6	+6,2%	31,2	39,2	39,8	46,8	+4,7%
Odbytnica (C19-C21)	25,0	28,2	37,3	45,7	+7,6%	25,6	25,7	36,9	47,3	+7,1%
Wątroba (C22)	2,8	8,7	8,8	8,3	+1,7%	2,8	9,9	11,1	16,9	+4,3%
Trzustka (C25)	6,8	11,8	13,5	10,7	+1,3%	6,9	9,0	10,2	10,0	+1,1%
Krtań (C32)	48,1	49,4	50,2	51,4	+1,1%	56,0	54,8	59,6	57,7	+1,0%
Płuco (C33-C34)	8,9	10,0	12,6	15,5	+2,8%	14,0	16,2	20,6	22,0	+2,2%
Czerniak złośliwy skóry (C43)	43,4	40,8	51,6	55,2	+4,6%	59,4	62,1	66,5	62,2	+1,3%
Pierś (C50)						56,4	62,4	71,1	76,3	+6,8%

Umiejscowienie	Mężczyźni					Kobiety				
	1985 -89	1990 -94	1995 -99	2000 -04	Trend 5-letni	1985 -89	1990 -94	1995 -99	2000 -04	Trend 5-letni
Szyjka macicy (C53)						60,8	58,6	55,0	53,8	-2,5%
Trzon macicy (C54)						73,4	72,2	74,2	77,0	+1,3%
Jajnik (C56)						39,1	38,1	38,9	43,6	+1,4%
Gruczoł krokowy (C61)	40,2	46,8	55,3	67,7	+9,1%					
Jądro (C62)	71,1	79,9	84,2	87,9	+5,5%					
Nerka (C64)	34,2	47,0	52,8	57,9	+7,7%	45,2	54,5	62,1	65,4	+6,8%
Pęcherz moczowy (C67)	50,7	54,1	58,7	65,3	+4,8%	47,6	54,2	65,1	68,8	+7,4%
Mózg (C71)	29,3	23,3	25,0	23,3	-1,6%	32,9	33,7	36,0	32,5	+0,1%
Choroba Hodgkina (C81)	62,0	60,0	62,0	78,1	+5,0%	66,0	64,5	69,0	80,2	+4,7%
Chłoniaki bez Hodgkina (C82-85, 96)	35,0	35,1	46,1	40,5	+2,7%	46,8	46,1	41,9	47,2	-0,3%
Białaczki (C91-95)	38,3	31,1	35,8	35,2	-0,5%	31,8	37,5	42,5	43,7	+4,1%
Wszystkie umiejscowienia	26,5	29,0	32,7	37,5	+3,7%	42,5	44,5	48,3	52,3	+3,3%

Porównanie wartości przeżyć chorych dolnośląskich z lat 2000-2004 z danymi dla Polski wskazuje na lepsze wskaźniki na Dolnym Śląsku dla większości umiejscowień.

Największe różnice dotyczą n.z. pęcherza moczowego (+9,4%), nerki (+7,5%) i płuca (+6,8%).

Gorsze rokowanie (o około 2%) stwierdziliśmy dla czerniaka złośliwego i chłoniaków nieziarnicznych.

Umiejscowienie	Dolny Śląsk 2000-2004	Polska 2000-2002 *	Różnica DŚ - PL
Przetyk (C15)	7,0	6,4	+0,6
Żołądek (C16)	16,4	16,1	+0,3
Okreźnica i okreźnica (C18-C20)	46,4	43,7	+2,7
Wątroba (C22)	12,6	9,4	+3,2
Krtań (C32)	54,5	51,7	+2,8
Płuco (C33-C34)	18,7	11,9	+6,8
Czerniak złośliwy skóry (C43)	58,7	60,8	-2,1
Pierś (C50)	76,3	74,8	+1,5
Szyjka macicy (C53)	53,8	54,1	-0,3
Trzon macicy (C54)	77,0	77,1	-0,1
Jajnik (C56)	43,6	42,0	+1,6

Umiejscowienie	Dolny Śląsk 2000-2004	Polska 2000-2002 *	Różnica DŚ - PL
Gruzoł krokowy (C61)	67,7	65,2	+2,5
Jądro (C62)	87,9	87,7	+0,2
Nerka (C64)	61,6	54,1	+7,5
Pęcherz moczowy (C67)	67,0	57,6	+9,4
Mózg (C71)	27,9	25,2	+2,7
Choroba Hodgkina (C81)	79,1	74,4	+4,7
Chłoniaki (bez Hodgkina) (C82-85, 96)	43,8	45,5	-1,7
Białaczki (C91-95)	39,4	34,0	+5,4
Wszystkie umiejscowienia mężczyźni	37,5	32,9	+4,6
Wszystkie umiejscowienia kobiety	52,3	51,2	+1,1

•Wojciechowska U., Didkowska J., Zatoński W.: Wskaźniki przeżyć chorych na nowotwory złośliwe w Polsce zdiagnozowanych w latach 2000-2002. Centrum Onkologii Warszawa, 2009

Porównanie z danymi dla Europy wypada znacznie gorzej, rokowanie nowotworów ogółem u obu płci jest w woj. dolnośląskim o 3,4% mniejsze.

Największe różnice dotyczą czerniaka złośliwego skóry (-27,6%), krtani (-12%) i szyjki macicy (-11,4%).

Lepsze rokowanie w woj. dolnośląskim, niż w Europie stwierdzamy dla n.z. mózgu, jajnika, płuca, nerki, trzustki i wątroby - od 3 do 8%.

Umiejscowienie	Dolny Śląsk 2000-2004	Europa 2000-2002 *	Różnica DŚ - Eu
Warga, jama ustna i gardło (C00-14)	42,8	49,8	-7,0
Część ustna gardła (C09-10)	36,3	41,5	-5,2
Przetyk (C15)	7,0	10,3	-3,3
Żołądek (C16)	16,4	23,4	-7,0
Okreźnica i okreźnica (C18-C20)	46,4	56,8	-10,4
Wątroba (C22)	12,6	9,8	+2,8
Trzustka (C25)	10,3	5,2	+5,1
Krtań (C32)	54,5	67,3	-12,8
Płuco (C33-C34)	18,7	12,0	+6,7
Czerniak złośliwy skóry (C43)	58,7	86,3	-27,6
Pierś (C50)	76,3	82,2	-5,9
Szyjka macicy (C53)	53,8	65,2	-11,4
Trzon macicy (C54)	77,0	78,1	-1,1
Jajnik (C56)	43,6	36,5	+7,1

Umiejscowienie	Dolny Śląsk 2000-2004	Europa 2000-2002 *	Różnica DŚ - Eu
Gruzoł krokowy (C61)	67,7	79,7	-12,0
Jądro (C62)	87,9	95,6	-7,7
Nerka (C64)	61,6	55,1	+6,5
Pęcherz moczowy (C67)	67,0	67,3	-0,3
Mózg (C71)	27,9	19,6	+8,3
Choroba Hodgkina (C81)	79,1	81,4	-2,3
Chłoniaki (bez Hodgkina) (C82-85, 96)	43,8	53,6	-9,8
Białaczki (C91-95)	39,4	43,4	-4,0
Wszystkie umiejscowienia	44,9	48,3	-3,4

- Brenner H., Francisci S., de Angelis R., Marcos-Gragera R., Verdecchia A., Gatta G., Allemani C.,
- Ciccolallo L., Coleman M., Sant M.: Long-term survival expectations of cancer patients in Europe
- in 2000–2002. Eur J Cancer. 2009 Apr, 45(6): 1028-1041.

Porównując wartości przeżyć względnych dla Europy z dolnośląskimi przy dodatkowym uwzględnieniu trendu z lat 1985-2004 otrzymujemy cztery grupy nowotworów:

- 1. Nowotwory, w których rokowanie na Dolnym Śląsku jest gorsze, niż w Europie oraz trend jest niekorzystny.**
- 2. Nowotwory, w których rokowanie na Dolnym Śląsku jest gorsze, niż w Europie trend korzystny, ale pozwoli on osiągnąć sukces po wielu latach.**
- 3. Nowotwory, w których rokowanie na Dolnym Śląsku jest gorsze, niż w Europie ale trend wskazuje, że już, lub wkrótce zostanie osiągnięty poziom europejski.**
- 4. Nowotwory, w których rokowanie na Dolnym Śląsku jest lepsze, niż w Europie.**

**Nowotwory, dla których przeżycia 5-letnie dla Europy
są lepsze od stwierdzanych dla Dolnego Śląska
oraz trend zmian 1985-2004 na Dolnym Śląsku jest ujemny**

Umiejscowienie	Różnica DŚ - Eu	Trend DŚ *	Zachorowań rocznie
Szyjka macicy (C53)	-11,4%	-2,5%	286
Warga, jama ustna i gardło (C00-14)	-7,0%	-2,4%	281
Przełyk (C15)	-3,3%	-0,9%	108

* średnia zmiana co 5 lat

Nowotwory, dla których przeżycia 5-letnie dla Europy są lepsze od stwierdzanych dla Dolnego Śląska, trend zmian jest dodatni, ale przy dotychczasowym trendzie różnica długo nie zostanie zniwelowana

Umiejscowienie	Różnica DŚ - Eu	Trend DŚ*	Zachorowań rocznie**	Ile lat?
Czerniak złośliwy skóry (C43)	-27,6%	+2,9%	194	47
Część ustna gardła (C09-10)	-5,2%	+0,8%	59	32
Chłoniaki (bez Hodgkina) (C82-85, 96)	-9,8%	+1,2%	334	40
Krtań (C32)	-12,8%	+1,0%	212	64
Żołądek (C16)	-7,0%	+1,5%	452	28

* średnia zmiana co 5 lat

** Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. dolnośląskim w roku 2007. Wrocław, 2009.

**Nowotwory, dla których przeżycia 5-letnie dla Europy
są lepsze od stwierdzanych dla Dolnego Śląska
oraz trend jest dodatni i różnica już, lub wkrótce zniknie**

Umiejscowienie	Różnica DŚ - Eu	Trend DŚ *
Odbytnica i okrężnica (C18-C20)	-10,4%	+6,4%
Gruczoł krokowy (C61)	-12,0%	+9,1%
Jądro (C62)	-7,7%	+5,5%
Pierś (C50)	-5,9%	+6,8%
Białaczki (C91-95)	-4,0%	+1,8%
Choroba Hodgkina (C81)	-2,3%	+4,8%
Trzon macicy (C54)	-1,1%	+1,3%
Pęcherz moczowy (C67)	-0,3%	+6,1%

* średnia zmiana co 5 lat

Nowotwory, dla których przeżycia 5-letnie dla Europy są gorsze od stwierdzanych dla Dolnego Śląska

Umiejscowienie	Różnica DŚ - Eu	Trend DŚ *
Mózg (C71)	+8,3%	-0,7%
Jajnik (C56)	+7,1%	+1,4%
Płuco (C33-C34)	+6,7%	+2,5%
Nerka (C64)	+6,5%	+7,2%
Trzustka (C25)	+5,1%	+1,2%
Wątroba (C22)	+2,8%	+3,0%

* średnia zmiana co 5 lat

Wnioski

1. Rokowania mężczyzn chorych na nowotwory złośliwe w woj. dolnośląskim wzrosły z 26,5% w latach 1985-1989 do 37,5% w latach 2000-2004, a kobiet z 42,5% do 52,3%. Trend wzrostu wskaźnika względnych przeżyć 5-letnich to +3,7% dla mężczyzn co 5 lat oraz dla kobiet +3,3%.
2. Najwyższe wartości wzrostu wartości przeżyć 5-letnich stwierdziliśmy u mężczyzn dla n.z. gruczołu krokowego (9,1%), nerki (7,7%) i odbytnicy (7,6%), u kobiet pęcherza moczowego (7,4%), odbytnicy (7,1%) oraz sutka i nerki (6,8%).
3. Porównanie wartości przeżyć chorych dolnośląskich z lat 2000-2004 z danymi dla Polski wskazuje na lepsze wskaźniki na Dolnym Śląsku dla większości umiejscowień, najwyraźniej dla pęcherza moczowego (+9,4%), nerki (+7,5%) i płuca (+6,8%). Gorsze rokowanie (o około 2%) stwierdziliśmy dla czerniaka złośliwego i chłoniaków nieziarnicznych.
4. Porównanie z danymi dla Europy wypada znacznie gorzej, rokowanie wszystkich nowotworów u obu płci jest w woj. dolnośląskim o 3,4% mniejsze. Największe różnice dotyczą czerniaka złośliwego skóry (-27,6%), krtani (-12%) i szyjki macicy (-11,4%).

Wnioski

5. W grupie nowotworów, dla których stwierdzamy niekorzystne rokowanie w porównaniu z Europą oraz trend malejący (czyli różnica się powiększa) są rak szyjki macicy (różnica -11,4% oraz trend -2,5%), nowotwory jamy ustnej (różnica -7% oraz trend -2,4%) oraz krtani (różnica -3,3% oraz trend -0,9%). Łącznie w tych umiejscowieniach stwierdzamy rocznie 600 zachorowań.
6. Czerniak złośliwy, chłoniaki oraz nowotwory złośliwe gardła, krtani i żołądka stanowią grupę nowotworów, gdzie przy utrzymaniu obecnego trendu różnica od Europy zostanie zniwelowana w ciągu 30-60 lat.
7. W grupie nowotworów, dla których już, lub jak wskazuje trend w ciągu kilku lat osiągniemy poziom europejski, są nowotwory złośliwe jelita grubego, gruczołu krokowego, jądra, sutka, trzonu macicy, pęcherza moczowego oraz białaczki i choroba Hodgkina.
8. Nowotwory mózgu, jajnika, płuca, nerki, trzustki i wątroby wykazują od 3 do 8% lepsze rokowanie w woj. dolnośląskim, niż w Europie.

Piśmiennictwo:

- **Błaszczyk J., Pudełko M., Bębenek M.: Przejycia 5-letnie chorych na nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim z lat 1985-2001. Dolnośląskie Centrum Onkologii, 2007**
- **Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. dolnośląskim w roku 2007. Wrocław, 2009.**
- **Brenner H., Francisci S., de Angelis R., Marcos-Gragera R., Verdecchia A., Gatta G., Allemani C., Ciccolallo L., Coleman M., Sant M.: Long-term survival expectations of cancer patients in Europe in 2000–2002. Eur J Cancer. 2009 Apr, 45(6): 1028-1041.**
- **Wojciechowska U., Didkowska J., Zatoński W.: Wskaźniki przeżyć chorych na nowotwory złośliwe w Polsce zdiagnozowanych w latach 2000-2002. Centrum Onkologii Warszawa, 2009.**
- **<http://www.eurocare.it>**